

Daha İyi Bir Gelecek İçin Kadın Dostu Kentler

Sayı 4, Aralık 2006

Birleşmiş Milletler Kadınların ve Kız Çocuklarının İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı (BMOP) Bülteni

İçişleri Bakanı Aksu:

“Hedefimiz ‘Mutlu Birey, Huzurlu Toplum’”

İçişleri Bakanı Sayın Abdülkadir Aksu ile, Birleşmiş Milletler ile İçişleri Bakanlığı işbirliğinde yürütülen ve insan hakları

İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu

temelli bir yaklaşıma uygun olması nedeniyle BM tarafından Dünya’da uygulanan programlar içinde en iyi iki program arasında yer alan “Kadın ve Kız Çocuklarının İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı” hakkında konuştu.

Bülten: Sayın Bakan, Birleşmiş Milletler ile yürütülen Ortak

Devamı 4. sayfada

Kapasite artırma çalışmaları tamamlandı

Birleşmiş Milletler Kadınların ve Kız Çocuklarının İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı (BMOP) kapasite artırma çalışmalarına büyük önem verilmektedir.

hayatında olumlu yönde önemli değişiklikler yaratılmasına ciddi bir katkı sağlayacaktır.

Kapasite artırma çalışmaları üç aşamadan oluşmaktadır. Birinci aşama Haziran ayı başında tamamlanmıştır ve hedef kitlesini kadın sivil toplum kuruluşları (STK) oluşturmuştur.

Bu kapasite artırma çalışması, BMOP adına program ortağı KA-DER Ankara tarafından program şehirleri olan İzmir, Kars, Nevşehir, Şanlıurfa, Trabzon ve Van’da yapılmıştır.

Söz konusu eğitim çalışmaları esnasında katılımcılar işbirliği yapmaları ve güçlerini birleştirmeleri halinde çözü-

Devamı 6. sayfada

Güler Sabancı:

Eşitlik kalkınmanın temelidir

Sabancı Holding Yönetim Kurulu Başkanlığı’nın yanı sıra Sabancı Üniversitesi, Sakıp Sabancı Müzesi ve Hacı Ömer Sabancı Vakfı (VAKSA) gibi Türkiye’nin sosyal, eğitim ve kültür hayatına önemli katkılar yaratan önde gelen kurumlarının Mütevelli Heyetlerinin Başkanı da olan Sayın Güler Sabancı, toplumsal duyarlılık programlarına olan desteğini sürdürüyor.

Sayın Sabancı’nın Mütevelli Heyeti Başkanı olduğu VAKSA, doğrudan yapacağı katkılar ve sağlayacağı hibe programları sayesinde, Ortak Programın sonuçlarının kalıcı olarak geniş

Güler Sabancı

kitlelere ulaşmasına önemli bir destek sağlıyor.

Sayın Sabancı bültenimiz için VAKSA’nın insani kalkınma alanında oynadığı öncü rolü değerlendirdi, hedeflerini açıkladı.

Bülten: Türkiye’de bir ilki oluşturan “Birleşmiş Milletler Kadınların ve Kız Çocuklarının İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi” Ortak Programına önemli bir destek sağlıyorsunuz. Bu konudaki çalışmalarınızda sizin için ana belirleyici unsurlar neler oldu?

Güler Sabancı: Hacı Ömer Sabancı Vakfı (VAKSA) olarak çalışmalarımızı herkes için daha iyi bir yaşam standardı oluşturulması hedefi üzerinde

Devamı 5. sayfada

BMOP ORTAKLARI

Birleşmiş Milletler Kadınların ve Kız Çocuklarının İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı, mali katkıda bulunan ülkeler ve özel sektör kuruluşlarının yanı sıra Türkiye’de faaliyet gösteren tüm BM Kuruluşlarının desteklenmektedir.

VAKSA

Hacı Ömer Sabancı Vakfı (VAKSA) programa önemli oranda destek sağlamaktadır. İlk olarak altı ülke (Danimarka, İngiltere, İsveç, İsviçre, Kanada ve Norveç) Programa mali destek sağlamıştır. Son olarak ise Finlandiya donör ülkeler

arasına katıldı. Sağlanan katkılar, seviyesi ne olursa olsun kaynakların birleştirilmesi sonucu çok yararlı sonuçlar sağlanabileceğine iyi bir örnek oluşturmaktadır.

KA-DER KADIN ADAYLARI DESTEKLEME VE EĞİTME DERNEĞİ

Programın diğer ortaklarını İçişleri Bakanlığı, program illeri valilik ve belediye başkanlıkları ve KA-DER Ankara oluşturmaktadır.

İçindekiler

Billyor musunuz?	2
Yerelde eşitlik	2
Kadın dostu şehirler	3
İçişleri Bakanı Aksu ile mülakat	4
Güler Sabancı ile mülakat	5
BMOP Hakkında	6
Neden Ortak Program?	7
Program faaliyetleri	8

Trabzon PDY eğitimi
1-4 Kasım 2006

Toplumsal cinsiyet konusunda bilgi ve birikimini artırmış eğitimciler, Türkiye’de yaşayan milyonlarca kadının

Daha İyi Bir Gelecek İçin Kadın Dostu Kentler

Yerelde eşitlik: Avrupa Belediyeler Kadın-Erkek Eşitliği Şartı

Yerel seviyede eşitlik kadınların ve kız çocuklarının haklarının korunması ve geliştirilmesinin ana unsurlarından biridir. Bu görüşten yola çıkarak Avrupa Belediyeler ve Bölgeler Konseyi (CEMR) yerel seviyede toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına ortaklıklar oluşturulması ve güç birliği yapılması yoluyla katkıda bulunmak amacıyla Avrupa Kadın-Erkek Eşitliği Şartı (AKEEŞ)'ni hazırlamıştır.

AKEEŞ kadın-erkek eşitliğinin, temel bir hak ve her demokrasi için öncelikli bir değer olduğunu vurgulamaktadır. Bu hakkın kullanılabilmesi için sadece yasalara girilmesi değil siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel yaşamın tamamında etkin bir şekilde uygulanması gerekmektedir.

Yerel yönetimlerin, işlevsel bir demokrasiye sahip olabilmek için politikalarında, kurumsal yapılarında ve uygulamalarında toplumsal cinsiyete mutlaka kapsamlı yer vermeleri gerekmektedir. AKEEŞ'in hazırlanmasında CEMR kadın-erkek eşitliğinin günümüze ve gelecekte ekonomik ve sosyal kalkınmanın ana anahtarı olduğunun ve olacağının bilinciyile hareket etmiştir.

Yerel yönetimlerin toplumsal cinsiyet eşitliğinin geliştirilmesinde oynayabilecekleri etkin rol Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği (IULA) tarafından 1998 yılında kabul edilen "Kadın ve Yerel Yönetimler" bildirisinde de vurgulanmıştır. Yeni bir oluşum olan Birleşmiş Şehirler ve Yerel Yönetimler isimli kuruluş da kadın-erkek eşitliğini ana hedeflerinden biri olarak belirlemiş bulunmaktadır.

AKEEŞ kadın-erkek eşitliği konusunda üç ana konu ile ilgili olarak harekete geçilmesi gerektiğini öngörmektedir: doğrudan ayrımcılığın ortadan kaldırılması, dolaylı ayrımcılığın ortadan kaldırılması ve eşitlikçi bir demokrasi için siyasi, yasal ve sosyal ortamın yaratılması.

2007 : AVRUPA EŞİTLİK YILI

Avrupa Birliği Komisyonu, 2007 yılını "Avrupa Eşit Fırsatlar Yılı" olarak belirledi.

Bu bağlamda, yıl boyunca eşitlik ve ayrımcılığa karşı bilincin artırılmasına yönelik faaliyetler gerçekleştirilecektir.

Avrupa Eşit Fırsatlar Yılı kapsamında 2007 yılında gerçekleştirilecek etkinliklerinin ana temasını toplumsal cinsiyet eşitliğini kent plan ve politikalarına yerleştirme yoluyla kadın-erkek eşitliği bilincinin artırılması oluşturacaktır.

Faaliyetlerin büyük bölümü ulusal düzeyde ve ulusal koordinasyon kuruluşlarının belirleyeceği eylem planları çerçevesinde hayata geçirilecektir.

Ayrıca, Ulusal Kurul kadın-erkek eşitliği konusunda hazırlanmış projelere de destek verebilecektir. Almanya, Avusturya, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Hollanda, İsveç, Slovakya ve Yunanistan gibi bir çok ülke 2007 yılı hazırlıklarına vakit kaybetmeksizin devam etmektedirler.

AKEEŞ'in temel yaklaşımı şunlardan oluşmaktadır:

- Kadın-erkek eşitliği temel bir haktır.
- Yerel yönetimler, sorumluluk alanına giren tüm konularda, doğrudan veya dolaylı ayrımcılıkla mücadele de dahil olmak üzere, bu hakkı uygulamakla yükümlüdür.
- Kadın-erkek eşitliğinin sağlanabilmesi için yerel yönetimler kadınların ve erkeklerin karar alma sürecinin her aşamasında dengeli bir şekilde temsil edilebilmeleri amacıyla gerekli önlemleri almaları ve stratejileri uygulamaları gerekmektedir.

Yerel yönetimler cinsiyetçi kalıp yargılar ve kadınların statüsünde yaşanan eşitsizliğin -ki bu durum kadınların ve erkeklerin siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarındaki rollerinin yanlış değerlendirilmesine yol açmaktadır- ortadan kaldırılması için çalışmalıdır.

Kadın-erkek eşitliğinin sağlanması açısından toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlayıcı yaklaşımların yerel yönetimlerin tüm faaliyetlerine katılmasında büyük önem vardır.

Yerel halkın gündelik yaşamlarını etkileyen tüm politikaların, metodların ve araçların belirlenmesinde toplumsal cinsiyet bakış açısı hesaba katılmalıdır. Örneğin, toplumsal cinsiyet eşitliği kent plan ve politikalarına yerleştirilmeli, toplumsal cinsiyet duyarlı bütçeleme yapılmalıdır. Bu amaçla kadınların yerel tecrübeleri analiz edilmeli ve hesaba katılmalıdır.

Yerel yönetimler eşitlik plan ve programları oluşturmalı, ayrıca bunların uygulanması için gerekli kaynağı ayırmalıdır.

AKEEŞ'in uygulanması

AKEEŞ'e taraf olanlar Şart'ın hayata geçirilmesi için aşağıdaki yükümlüğü almıştır:

AKEEŞ'e taraf olanlar anlaşmayı imzalamalarını takiben (iki yılı aşmamak kaydıyla) bir Eylem Planı hazırlayacak ve uygulayacaktır.

Biliyor musunuz... Biliyor musunuz... Biliyor musunuz... Biliyor musunuz...

- 1923 - Cumhuriyetin ilanı ile kadınlara verilen haklar artırıldı.
- 1926 - Kadın ve erkekleri eşit kabul eden yeni Medeni Kanun yürürlüğe girdi.
- 1930 - Kadınlara yerel seçimlerde seçme ve seçilme hakkı tanındı.
- 1934 - Kadınlara milletvekili seçimlerine katılma ve oy kullanma hakkı tanındı.
- 1935 - 17 kadın parlamentoya girdi.
- 1950 - Müfide İlhan ilk kadın belediye başkanı (Mersin) seçildi.
- 1966 - TBMM Eşit İşe Eşit Ücret ILO Sözleşmesini onayladı.
- 1977 - Türkan Akyol Türkiye'nin ilk kadın bakan olarak hükümete girdi.
- 1985 - TBMM CEDAW anlaşmasını onayladı.
- 1991 - Lale Aytaman Türkiye'nin ilk kadın valisi olarak Muğla'ya atandı.
- 1993 - İlk kadın Başbakan Tansu Çiller hükümeti kurdu.
- 1998 - Ailenin Korunmasına Dair Kanun yürürlüğe girdi.
- 2002- Yeni Türk Medeni Kanunu yürürlüğe girdi.
- 2003 - Aile Mahkemeleri Kanunu yürürlüğe girdi.
- 2003 - Ayrımcılığı önleyen İş Kanunu yürürlüğe girdi.
- 2003 - Türk Vatandaşlık Kanunu, kadın bakış açısı da dahil edilerek güncellendi.
- 2004 - Personel alımlarında cinsiyet ayrımcılığını engelleyen genelge yayımlandı.
- 2004 - Anayasa'daki eşitlik maddesi daha da güçlendirildi.
- 2005 - Yeni Türk Ceza Kanunu yürürlüğe girdi.
- 2005 - Belediye Kanunu yürürlüğe girdi.

Daha İyi Bir Gelecek İçin Kadın Dostu Kentler

Kadın Dostu Kentler - 2: Avrupa'dan örnekler

Kentler, yaşam alanlarımızdır. Mimarisi ve tasarımı ve bize sunduğu olanaklar kültürümüzü, yaşam tarzımızı, ilişkilerimizi yansıtır.

Kentler kadınların ve erkeklerindir. Vatandaşlık haklarının ilk kullanıldığı alan kentlerdir. O halde, kentsel altyapı ve faaliyetler kadınların ve erkeklerin vatandaşlık haklarını tam olarak kullanmasına izin vermelidir.

Kent nüfusunun yarısını oluşturan kadınların yerel karar alma süreçlerine tam ve eşit katılım talebi ile yerel karar alma mekanizmalarında eşit temsil talebi adalet ve demokrasi talebidir.

Kadınların kent yaşamının daha fazla içinde yer almaları ve kenti daha kolay kullanabilmeleri için Avrupa'da çeşitli girişimler başlatılmıştır. Bu çalışmaların bir özetini aşağıda bulabilirsiniz.

Ulusal ve Yerel Düzeyde Karar Organlarında Kadın Sayısını Artırmaya Yönelik Çalışmalar

Belçika'da 1994 yılında kabul edilen ve 2002 yılında yeniden düzenlenen yasa uyarınca ulusal ve yerel düzeyde seçimle gelinen görevler için adayların yüzde 50'sinin kadın olması zorunluluğu vardır.

Fransa'da da ulusal ve yerel düzeyde seçimle gelinen görevler için adayların yüzde 50'sinin kadın olması zorunluluğu vardır.

Yunanistan'da anayasal hüküm uyarınca seçimle gelinen tüm pozisyonlar için hazırlanan aday listelerinin en az üçte biri kadın adaylardan oluşmak zorundadır.

Finlandiya'da 1987 yılında kabul edilen yasa uyarınca ulusal ve yerel düzeyde kadın ve erkeklerin eşit temsili öngörülmektedir. 1995 yılında kabul edilen yasaya göre kadınlar veya erkekler en az yüzde 40 oranında temsil edilmek zorundadır.

Finlandiya'nın Espoo kentinde belediye meclisinin yüzde 55'ini kadınlar oluşturmaktadır.

İsveç'te 1987 yılında kabul edilen programa göre, kadınların tüm kamusal karar organlarında 1992 yılından itibaren kademe olarak yüzde 30, yüzde 40 ve 1998 yılından itibaren de yüzde 50 temsili öngörülmektedir.

İtalya'nın Modena kentinde kamu konut komisyonunun üyelerinin en az yüzde 50'sinin kadın olması gerekmektedir.

Yerel Yönetimlerde Eşitlik Birimleri

Frankfurt'da 2002 yılında belediyede Eşitlik Çalışma Grubu oluşturulmuştur. Grubun çalışmaları Frankfurt Belediyesinin

tüm faaliyetlerine toplumsal cinsiyet eşitliği bakış açısını yerleştirmeyi hedeflemektedir.

Paris'te eşitlik konusunda yerel yönetimlerin yaptıkları çalışmaları izleme ve değerlendirme amacıyla bir İzleme Merkezi oluşturulmuştur. İzleme Merkezinin oluşturulma amacı kentteki kadın ve erkeklerinin kentin olanaklarından eşit bir biçimde yararlanmasını sağlamaktır.

Viyana'da uzun yıllardır Viyana Kenti Kadın Dairesi faaliyet göstermektedir. Kentte görevi sadece eşit fırsatlar konusunda danışmanlık olan 5 danışman görev yapmaktadır. Viyana'da ayrıca tam 145 görevli eşitlik konularında irtibat noktası olarak görev yapmakta ve fırsat eşitliği konusunda ilk başvuruların yapılabileceği merci işlevi görmektedir.

Essen'de kent idari yapılanmasında 'Eşit Fırsatlar Dairesi' bulunmuştur. Yerel hizmetler sağlayan 33 kuruluşun en az birer personel bu daire ile işbirliği içinde çalışmaktadır.

Dudelange'de 1995 yılında sadece eşitlik meselesi ile ilgilenmek üzere bir belediye başkan yardımcısı görevlendirilmiştir. 1997 yılında belediye bünyesinde bir eşitlik komitesi oluşturulmuştur. Yerel yönetim yetkililerinden oluşan Komitenin görevi i) yerel yönetimlere eşitlik konularında tavsiyelerde bulunmak, ii) eğitimler düzenlemek, iii) eşitlik konusunda farkındalığı artırmak, iv) kadın kuruluşları ile işbirliği yapmak olarak özetlenebilir.

(Grafik: Aslı Tanrıkulu)

UNDP 2006 İnsani Gelişme Raporu kadınların statüsünün artırılması gerektiğini vurguluyor

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) tarafından hazırlanan 2006 İnsani Gelişme Raporu, Türkiye'de kadın hakları konusunda atılması gerekli bir çok adım olduğunu bir kez daha gözler önüne serdi.

Raporun İnsani Gelişme İndeksi (HDI) bölümünde doğumda yaşam beklentisi, yetişkin okur yazarlığı, bütünleştirilmiş brüt ilk ve ortaöğretim okullaşma oranı, kişi başına düşen gayrisafi yurtiçi hasıla gibi kriterler göz önünde tutularak yapılan sıralamada Türkiye 2006 yılında 177 ülke arasında 92. sırada yer almıştır. Birinci sırada ise Norveç bulunmaktadır. Türkiye 1995 yılında 66'ncı, 2000 yılında ise 85'inci sırada bulunmuştur.

Cinsiyete Göre İnsani Gelişme İndeksi (GDI) rakamlarına göre ise Türkiye 136 ülke arasında 71. sırada yer almıştır. Türkiye aynı indekse göre listenin 1995 yılında 45, 2000 yılında ise 69'uncu sırasında yer almıştır. Birinci sırayı ise yine Norveç doldurmaktadır.

Raporda değerlendirilen bir diğer konuda Cinsiyet Güçlendirme Ölçüsü (GEM)'dür. Parlamentoda kadın oranı, yasa yapıcı, üst düzey yönetici ve idareci kadın oranı, profesyonel ve teknik alanda çalışan kadın oranı, kadın gelirinin erkek gelirine oranı göstergeleri ele alınarak yapılan sıralamada 75 ülke arasında Norveç birinci, Yemen sonuncu sırada yer alırken Türkiye 72. sırada bulunmaktadır. Aynı kategoride Türkiye 1995 yılında 116 ülke arasında 98, 2000 yılında 70 ülke arasında 64. sırada yer almıştır.

Türkiye'nin kadın hakları konusunda gösterdiği düşük performansın nedeni olarak aşağıdaki hususlara dikkat edilmesinde yarar vardır:

Kadın okumaz yazmazlığı %20, erkek okumaz yazmazlığı % 5'dir. Erkeklerin kazancı (satınalma gücü paritesi ile) 11.408 USD iken kadınların kazancı 4.038 USD, yani, kadınlar, erkeklerin gelirlerinin yüzde 35.4'ü düzeyinde gelir elde edebilmektedir.

Bütünleştirilmiş brüt ilk, ortaöğretim

okullaşma oranı kadınlar için % 63, erkekler için % 75'dir. Kadınlar parlamentoda %4.4 oranında temsil edilmektedir.

Yasa yapıcı, üst düzey yönetici ve idareci kadın oranı sadece %7'dir. Sadece bir kadın bakan kabinede görev yapmaktadır. Kadınların işgücü piyasasına katılma oranı sadece yüzde 23 kentlerde ise bu oran yüzde 17-19'dır.

Hacettepe Üniveristesi Türkiye Nüfus Etüdüleri Enstitüsü, 2003 Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması sonuçlarına göre Türkiye'de canlı doğan her 1.000 bebekten 29'u ölmektedir. Anne ölüm oranı 100.000'de 70'dir. 15-19 yaş grubunda her 1.000 kadından 30'u çocuk doğurmuştur. Kadınların sadece % 43'i modern doğum kontrol yöntemi kullanmaktadır. Toplam doğurganlık hızı %2,23'dir. Doğumların %83'ü sağlık personeli bakımı altında yapılmaktadır.

Dünya Bankası İşgücü Piyasası 2006 Raporuna göre Türkiye'de kadın istihdamı %23, AB'de kadın istihdamı ortalaması ise %56'dır. Kadın istihdamının yıllık ortalama büyüme hızı Türkiye'de % -2.5, OECD'de % 0.4'dir.

Daha İyi Bir Gelecek İçin Kadın Dostu Kentler

Bakan Aksu: Ortak Program kapsamında yapılan çalışmalar katılımcı demokrasiyi güçlendiriyor

1. Sayfa'dan devam

Program kapsamında İçişleri Bakanlığı önemli bir rol üstlenmektedir.

Bu program, Bakanlığınız açısından nasıl bir önem taşımaktadır?

Bakan Aksu: Öncelikle Bülteninizde böyle bir mülakata yer verdiğiniz için teşekkür ederim. Bu proje; Bakanlığımın ana politikalarından olan ve "Mutlu Birey, Huzurlu Toplum" şeklinde ifade ettiğim hedeflere ulaşmada önemli aşamalardan bir tanesidir.

Bakanlık olarak, toplumumuzun yarısını teşkil eden kadın ve kız çocuklarımızın sorunlarının çözümü amacıyla, başta Birleşmiş Milletler ve Avrupa Birliği kurumları ile olmak üzere, pek çok proje yürütmekteyiz.

Ana hedefimiz, ülkemizin temel hak ve özgürlükler konusunda çağdaş normlara kavuşması, insanımızın her türlü korku ve endişeden uzak bir şekilde yaşayabilmesidir.

Bu açıdan, yürütmekte olduğumuz Kadın Hakları Projesi büyük önem taşımaktadır. Kadın ve kız çocuklarımızın günlük hayatlarını kolaylaştırmak, kentsel mekanları onlar için daha uygun hale getirmek ve kadınların karar alma mekanizmalarında daha fazla yer almalarını sağlamak önem taşımaktadır. Bu projeye, ifade ettiğim hedeflere ulaşmak daha kolay olacaktır.

Bülten: Bakanlığınızın kadın hakları konusundaki yaklaşımından kısaca bahsedebilir misiniz?

Bakan Aksu: Başta Sayın Başbakanımız olmak üzere, Bakanlığımın kadın hakları konusu üzerinde hassasiyetle durmakta ve bu konuda azami gayret sarf edilmektedir.

Bundan kısa bir süre önce Sayın Başbakanımız tarafından, "Çocuk ve Kadınların Yönelik Şiddetin ve Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi" konulu bir genelge yayımlanmıştır.

Yine Bakanlığımca Ağustos Ayımızın yayımlanan **Kadınların ve Kız Çocuklarının Hakları Konulu Genelgemizle** toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına yönelik olarak, kadınlar için eğitim imkanları sağlanması; aile içi şiddet, ihmal ve istismara maruz bırakılan her yaşta çocuk, genç, yaşlı, engelli ve kadınlara yönelik sosyal hizmetlere öncelik verilmesi, kadın ve çocukların yaşam kalitesini yükseltecek sosyal destek mekanizmalarını geliştirecek veya güçlendirecek uygulamaların yapılmasına özen gösterilmesi ve özellikle kent konseylerinin yapacağı çalışmalarda bu hususların göz önünde bulundurulması mahalli idarelerimizden istenmiştir.

Bülten: Size göre, kadınların ve kadın bakış açısının yerel karar alma mekanizmalarında daha fazla oranda yer alması, yerel yönetimlerin hizmet kapasitesine ve verimliliğine ne gibi katkılar sağlayacaktır?

Bakan Aksu: Kadının kamusal hayata katılımı ve kendini özgürce anlatabilmesi için, ihtiyaçlarına uygun yer kentsel çevrenin oluşması gerekmektedir.

Son dönemde Bakanlığımın yürüttüğü çeşitli çalışmalarla, yerel yönetim karar alma mekanizmalarında halkın ve özellikle kadınların katılımını teşvik edecek hizmet sunumunda "VATANDAŞ ODAKLI" bir dizi düzenleme gerçekleştirdik.

Yeni çıkardığımız İl Özel İdaresi Kanunu ve Belediye Kanunuyla; il özel idareleri ve belediyelerimize, sağlık, eğitim, sosyal hizmet ve yardım ve benzeri hizmetlerle, yaşlılara, kadın ve çocuklara, özürülere, yoksul ve düşkünlere yönelik hizmetlerin yapılmasında il ve beldelerde gönüllü kişilerin katılımına imkan sağlanmıştır.

Buna uygun olarak, il özel idaresi ve belediye hizmetlerinin yürütülmesinde hemşehrilerin gönüllü katılımına ilişkin usul ve esasları düzenleyen "İl Özel İdaresi ve Belediye Hizmetlerine Gönüllü Katılım Yönetmeliği" geçen sene Ekim ayında yürürlüğe girmiştir.

Yine Belediye Kanunu ile vatandaşlarımız açısından önem arz eden yeni bir uygulama olarak "KENT KONSEYLERİ" oluşturularak buna ilişkin yönetmelik Ekim ayında yürürlüğe konulmuştur.

Görülebileceği üzere, yapılan bu çalışmalar neticesinde, yerel hizmetlerin ana kullanıcısı olan kadınların kent hayatının unutulmuş, aslı ve belirleyici bir ferdi oldukları ortaya konacaktır.

Bülten: Son dönemde gerçekleştirilen ve yukarıda bahsetmiş olduğunuz yasal reformlar kadınların ve kadın bakış açısının karar alma süreçlerine daha fazla katılmasını teşvik eder niteliktedir. Ortak Program'ın, bu yasalardan hayata geçirilmesinde çalışmalarınıza nasıl bir katkı yapmasını bekliyorsunuz?

Bakan Aksu: Anayasa'nın 10. maddesi başta olmak üzere, Belediye Kanunu, Büyükşehir Belediyesi Kanunu, İl Özel İdaresi Kanunu ve mevzuatta yer alan daha bir çok düzenleme, kadınların yerel hizmetlerden daha fazla yararlanmalarını ve bu hizmetlerin belirlenme sürecinde daha etkin rol oynamalarını öngörmektedir. Çalışmalarımız, kanunların en kısa sürede, etkin ve kalıcı olarak hayata geçirilmesi amacını taşımaktadır.

Birleşmiş Milletler ile birlikte yürüttüğümüz Ortak Program, öncelikli olarak altı ilde uygulamaya konulmuştur. Bu çalışmalar sayesinde ülkemiz, kadın hakları konusunda örnek bir uygulamaya da önderlik edecektir.

Bu çalışmaların, halkımıza en yakın kamusal alanlar olan ve kadın-erkek eşitlikliği sorununun çözümünde önemli bir rol taşıyan yerel yönetimlerde, kadınların yerel karar alma mekanizmalarında daha fazla temsil edilmeleri için uygun ortamı oluşturacağı muhakkaktır.

Bu açıdan, Ortak Program kapsamında yapılan çalışmaları, yerel idarelerde kadınların kararlara katılımındaki eşitsizliği giderecek önemli bir adım olarak görmektedirim.

Bülten: Sayın Bakan, size göre Türkiye'de kadın ve kız çocuklarının haklarının daha da geliştirilmesi için atılması gereken adımlar

nelerdir?

Bakan Aksu: Kadın - erkek eşitliği, toplumu güçlendirecek evrensel bir hedeftir. Kız çocuklarının eğitilmesi, özellikle orta öğretimi tamamlamasının, yoksulluğu önleme ve kal-kınmayı sağlamada kritik öneme sahip olduğu muhakkaktır. Kadın ve erkek arasındaki eşitliği sağlamak demokrasi, kalkınma ve toplumsal barışın ön şartıdır.

"Haydi Kızlar Okula" kampanyası ile okula gitmeyen yüz binlerce kızımızın okula gitmesi sağlanmıştır. Bu kampanya, okula gitmeyen hiçbir kız çocuğu kalmayana kadar devam edecektir.

Türkiye'de ulusal ve yerel karar alma mekanizmalarının içerisinde yer alan kadın sayısı dünya ortalamasının altındadır. En son yapılan genel seçimlerde 550 milletvekilinin sadece 24'ü kadın milletvekili olup bu da %4.4'e tekabül etmektedir. Bu oran mahalli idareler açısından da pek parlak değildir. Ne yazık ki 3225 Belediye Başkanlığının 18 kadın belediye başkanıdır. Bu da yaklaşık % 0.5'e tekabül etmektedir. Durum il genel meclisi üyeliklerinde de değişmektedir. 1935 tarihinde yapılan seçimlerde 395 milletvekilinin 18'inin yani % 4.6'sının kadın milletvekili olduğu göz önüne alındığında ülkemizde kadınların siyaset ve karar mekanizmalarına katılımı konusunda bir gelişme gösterdiğimiz söyle-nemez.

Oysa, kadın ve kız çocuklarının başta eğitim ve sağlık hizmetleri olmak üzere yerel hizmetlerden eksiksiz yararlanmaları, karar alma süreçlerine daha etkin katılmaları ve kadın bakış açısının yerel hizmetlerin belirlenmesinde öncül rol oynaması toplumsal gelişmişliğin anahtarlarındandır. Yukarıda da bahsetmiş olduğum gibi yapılan yasal düzenlemelerle bunları gerçekleştirmeye çalışıyoruz.

Bülten: Ortak Program; İçişleri Bakanlığı, mahalli idareler, özel sektör (VAKSA) ve sivil toplum kuruluşlarını ilk kez bir ortak çalışma etrafında bir araya getiriyor. Sizce bu yeni yaklaşım, gelecekte gerçekleştirilecek benzer çalışmalara ne gibi katkılar sağlayacaktır?

Bakan Aksu: Hükümet olarak, katılımcı demokrasinin geliştirilmesi için sivil toplum kuruluşlarının güçlendirilmesini teşvik ediyoruz. İnsanların sivil toplum örgütlerinde bir araya gelmelerini toplum ve devlet için son derece yararlı olarak değerlendirmekteyiz.

VAKSA ve sivil toplum kuruluşları ile Ortak Program kapsamında yürüttüğümüz çalışmalar katılımcı demokrasi geleneğimizin daha da gelişerek ve kadın-erkek eşitliğini göz önünde tutarak güçlenmesini sağlayacaktır.

Bülten: Sayın Bakan son olarak ilave etmek istediğiniz bir husus var mı?

Bakan Aksu: Bu vesile ile; Birleşmiş Milletler Mukim Koordinatörü olarak atanan Sayın Mahmood Ayub'u yeni görevi dolayısıyla tebrik ediyor ve bütün Birleşmiş Milletler çalışanlarına, değerli katkılarından dolayı Güler Sabancı Hanımefendi'ye ve VAKSA'ya, projeyi sahiplenerek başarılı çalışmalar yapan İzmir, Kars, Nevşehir, Şanlıurfa, Van ve Trabzon illerinin vali ve belediye başkanlarına, valilik ve belediye görevlilerine ve diğer uygulama ortaklarımıza bir kez daha bülteniniz aracılığıyla teşekkürlerimi iletmek istiyorum.

Daha İyi Bir Gelecek İçin Kadın Dostu Kentler

Güler Sabancı: Kadın-erkek eşitliği toplumsal bir sorundur

1. Sayfa'dan devam

yoğunlaştırıyoruz.

Birleşmiş Milletler'e (BM) bağlı kuruluşlar, İçişleri Bakanlığı ve Kadın Adayları Destekleme ve Eğitim Derneği (KA.DER Ankara)'nin içinde bulunduğu ve tek yerden yönetilen "Kadınların ve Kız Çocuklarının İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı" bir toplumsal kalkınma ve insani gelişim projesidir. Biz kadının sosyal, siyasal, kültürel ve ekonomik alanlardaki konumunu güçlendirmeye yönelik olan bu projeyi Türkiye'nin kalkınması yolunda önemli bir adım olarak gördük. Bu nedenle projede yer almaktan gurur ve mutluluk duyuyoruz.

Sabancı Üniversitesi'nin de programa katılmasıyla, projeye akademik açıdan katkı sağlanacak olması ve geniş kitlelere eğitim, konferans ve seminerler düzenlenerek programın zenginleştirilmesinin amaçlanması da kararımızda etkili oldu.

VAKSA'nın sağlayacağı maddi imkanlarla Ortak Program kapsamında yürütülen projelerden en başarılı olanlarının hayata geçirilmesi için destek olunması ve yeni yaratılacak projelere de destek verilmesi fırsat tanınacak olması katılım kararımızda önemli bir belirleyici unsur oldu.

Bülten: Toplumsal kalkınmaya yönelik çalışmalar, özellikle de kadınlara yönelik çalışmalar sizin için ne ifade ediyor?

Sabancı: Son yıllarda, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması, kadın ve kız çocuklarının insan haklarının korunması ve geliştirilmesine yönelik önemli yasal değişiklikler gerçekleştirildi. Ancak, bu yasal değişikliklerin uygulanmaya konulması yetersiz kaldı.

Toplumdaki eşitsizliklerin sadece doğrudan kadınları etkilemediği, bunun sonucu olarak, aynı zamanda tüm toplumun olumsuz etkilendiği düşünülmemektedir. Toplumda değişimciğin önemli bir unsuru olan kadınların hakları iyileştirilmediği sürece 'Herkes için daha iyi bir gelecek' hedefine ulaşılmaz da son derece zorlaşıyor. Kadının gelişen şartları aynı zamanda tüm toplumun gelişimini olumlu yönde etkileyecektir.

Kadınlara yönelik çalışmalar denince aklıma, ilk olarak eğitim geliyor. Eğitimli insanlar yeniliklere ve değişimlere daha açıktır ve daha kolay uyum sağlar. Dünya değişiyor ve bizim de gelişmemiz ve daha ileriye gidebilmemiz için bu değişime ayak uydurmamız gerekmektedir. Kız çocuklarının eğitilmesinin yoksulluğu önleme ve kalkınmayı sağlamada kritik önemi olduğu bilimsel çalışmalarla ortaya konmuştur.

Yerel yönetimler ve eğitim kurumları, nüfusun yarısını oluşturan ve yerel hizmetlerin asıl kullanıcıları olan kadınların eğitimi ve toplumsal hayata katılımını sağlamak üzere, kadınların zaman yönetimini de göz önüne alarak, plan yapmalıdırlar.

Kadınlara yönelik çalışmalar; kadına karşı her türlü ayrımcılığı önlemek, kadı-

nın insan haklarını geliştirmek, kadını ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda etkin hale getirmek ve eğitim düzeyini yükseltmek amacıyla yönelik olmalıdır. Bu kapsamda stratejiler geliştirmek, plan ve programları oluşturmak ve temel politikaların belirlenmesine katkıda bulunmak da önemli bir hedefimiz olmalıdır.

Amacımız hem ulusal hem de uluslararası düzeyde, kadınların demokratik, eşitlikçi ve barışçı bir toplum düzeni içerisinde yaşamalarını sağlamak için kadın-erkek eşitliğinin toplumsal kalkınma sorunu olarak algılanması amacıyla kamuoyunu bilgilendirmek olmalıdır.

Bülten: Yapılan kamuoyu araştırmaları, Türkiye'de kadınların toplumsal hayata sağladıkları ekonomik katkının karşılığını alamadıklarından şikayetçi olduklarını gösteriyor. Sizce bu sıkıntının aşılmasında hangi yollar izlenmelidir?

Sabancı: Bu konuda, sanırım, geleneksel olarak erkek ve kadına biçilen roller, ve uygulamadaki yanlışlıklar sıkıntının belirleyici unsurları olarak karşımıza çıkmaktadır.

Düşük eğitim düzeyi, kadının toplumsal statüsünün de düşük olmasına neden olmaktadır. Okula gönderilmeyen kız çocuğu iş gücü sahibi olamıyor, politikaya atılmıyor, sanatçı olamıyor; çalışmasına izin verilmeyen kadın ev kadınlığı rolünü benimsemek zorunda kalıyor. Bunun bir uzantısı olarak ev içinde gerçekleştirilen sorumluluklar kadın tarafından üstlenirken ev dışında iş hayatında gerçekleştirilen sorumluluklar erkek tarafından üstleniliyor. Türkiye'de, çalışma çağındaki kadın nüfusun sadece yüzde 24,3'ünün çalıştığını, bunun, yüzde 56 oranındaki AB ortalamasının çok gerisinde bulunduğunu belirtmek isterim.

Kadınların iyi eğitim almaları, erkeğin evde iş bölümüne katılımı ve kadınların iş yaşamına teşvik edilmesinde sağlanacak gelişmeler sıkıntılarının aşılmasında ve cinsiyet ayrımcılığı nedeniyle aynı işe farklı ücret veya cinsiyete dayalı iş ayrımı gibi uygulamaların ortadan kalkmasında önemli bir yer tutacaktır.

Ben kişisel olarak, yukarıda belirttiğim gelişmeler sağlınırsa kadınların güçlü olacağına, yapabileceklerine inandıkları her seviyedeki işe talip olabileceklerine ve başarıyla yürüterek sağladıkları ekonomik katkının karşılığını alacaklarına inanıyorum.

Bülten: Türkiye, karar alma mekanizmalarındaki kadın sayısı açısından dünya ortalamasının oldukça gerisindedir. Kadınların bu alanda daha aktif olmalarını sağlamak, sizce ne anlama gelmektedir?

Sabancı: Bu sorunuzun önemli bir kısmına yukarıda yanıt verdiğimi sanıyorum.

Geleneksel hale gelmiş bazı uygulama ve uygulamaların ortadan kaldırılması ve hızla iyileştirilmesi için değişim sürecinin başlatılması ve iyi yönetilmesi gerekmektedir. Türkiye'de parlamentoda bulunan kadın (milletvekili) oranı sadece yüzde 4,4'dür. Günümüzde, kadınların parlamentoda temsil oranlarına bakıldığında, İsveç'te yüzde 40, Norveç'te yüzde 36, Danimarka'da yüzde 34, Fransa'da yüzde 11 ve İspanya'da yüzde 13'tür. Dünya ortalaması ise yüzde 16 civarındadır.

Yerel yönetimlere baktığımızda, belediye başkanlarının sadece 0,46'sı, belediye meclis üyelerinin yüzde 2,4'ü ve il genel meclisi üyelerinin

yüzde 1,81'i kadındır. Dünyada ortalama olarak, kadın belediye başkanları oranı yüzde 10, kadın belediye meclisi üyeleri yüzde 21 civarındadır.

İlk aşamada altı ilimizde yürütülecek çalışmalar ve başarıyla uygulanacak projelerin ülkemizin diğer illerine de tekrarlanabilir örnekler oluşturacağına ve değişimin öncüsü olacağına inanıyorum.

Bülten: Kadınlara çalışma hayatında başarı için ne gibi önerileriniz olabilir?

Sabancı: Kadınların doğasında var olan azim, liderlik ruhu ve duygusal zeka gibi çok önemli beceriler iş yaşamı açısından çok önemli avantajlardır. Bu avantajların farkında olmak ve sabırla çok çalışmak kadınların en önemli silahıdır diye düşünüyorum.

Bülten: VAKSA'nın toplumsal duyarlılık alanında yaptığı diğer çalışmalar ve hedefleri hakkında bize kısaca bilgi verebilir misiniz?

Sabancı: VAKSA'nın temel kuruluş amacı, halka ve gençliğe yaygın bir hizmet götürmek, ülkenin sosyal ve kültürel yönden gelişmesine katkıda bulunarak, devletin bir kısım yükümlülüklerini üstlenmektir.

Vaksa, halka ve gençliğe yaygın bir hizmet götürmek, ülkenin sosyal ve kültürel yönden gelişmesine katkıda bulunmak amacıyla:

Eğitim ve öğretimi desteklemek için Türkiye'nin hemen her bölgesinde okul ve öğrenci yurtları yaptırmış, sağlık tesisleri kurmuş ve mevcutları desteklemiştir.

Bilimsel çalışmaları, sanatsal, kültürel ve sosyal faaliyetleri destekleyerek, kültür merkezleri, kütüphaneler ve spor tesisleri meydana getirmiş, yarışma ve festivallerin düzenlenmesine katkıda bulunmuştur.

Her yıl yüzbinlerce kişi ve öğrencinin yararlandığı bu olanaklar toplumun gelişmesine önemli katkılar sağlamaktadır.

Vaksa, daha geniş kitlelere hizmet götürmek ve bireylerin yaşamlarında olumlu değişikliklerin gerçekleşmesine katkıda bulunmak amacıyla çalışmalarını 'herkes için daha iyi bir yaşam standardı' hedefi üzerine yoğunlaştırmaktadır. Vaksa, bu kapsamda, yoksulluk, gelir dağılımı, cinsiyet eşitliği, çevre, tüketici sorumluluğu, insan hakları, engelliler gibi konulara odaklanarak toplumsal duyarlılık alanındaki faaliyetlerini genişletmeyi hedeflemektedir.

Vaksa toplumun geniş kesimlerine hitap eden bu tür projelerde Sivil Toplum Kuruluşları, Kamu Kurumları, özel sektör ve uluslararası kuruluşlarla birlikte çalışmanın önemini bilmekte ve ülkemizde bu kültürün gelişmesine destek olmaya da çalışmaktadır. Vaksa, kurucusu olduğu Sabancı Üniversitesi'ndeki akademik deneyim ve birikimlerin bu faaliyetlerin başarıyla gerçekleşmesine önemli bir katkı sağlayacağına inanmaktadır.

'Birleşmiş Milletler Ortak Programı', '7 Çok Geç' kampanyası kapsamındaki 'Beslenme Projesi' ve Sabancı Üniversitesi'nin Sivil Toplum Kuruluşları ile birlikte yürütmekte olduğu 'Toplumsal Duyarlılık Projeleri' bu çalışmaların en güzel örnekleridir.

Daha İyi Bir Gelecek İçin Kadın Dostu Kentler

STK ve Yerel Yönetim kapasite artırma çalışmaları tamamlandı

1. Sayfadan devam

mün bir parçası olabileceklerinin bilincine varmışlardır.

STK'lara verilen eğitimlerde, kadın konu-

Şanlıurfa 2-3 Kasım 2006

sunda çalışmakla birlikte, bir çoğunun toplumsal cinsiyet konularına bakış açısının oldukça kısıtlı olduğu ortaya çıkmıştır. Bu kuruluşlar genel konularla ilgilenmekte, şehir yaşamından kaynaklanan sorunlara ve yerel siyasete fazla ilgi göstermemektedirler.

Söz konusu atölye çalışmaları esnasında, kadın STK'ların daha ziyade yardım kuruluşu gibi çalıştıkları ortaya çıkmıştır.

Program illerinde yapılan atölye çalışmaları yerel kadın STK'ların bakış açısının ve olaylara yaklaşımının daha kapsamlı ve detaylı bir şekil almasına yardımcı olmuştur.

tur.

Yerel Yönetim Kapasite Artırma Çalışmaları

Programın ana hedeflerinden biri de toplumsal cinsiyet eşitliği bakış açısının yerel hizmetlerin her aşamasında önplana çıkarılarak uygulamaya konmasıdır.

BMOP çerçevesinde bu amaca yönelik olarak 2006 Eylül-Kasım aylarında yerel yönetim temsilcileri için toplumsal cinsiyet kapasite artırma eğitimi verilmiştir.

Atölye çalışmalarında katılımcılar kadın ve kız çocukları konusunda yerel ihtiyaçlar doğrultusunda proje taslakları oluşturmuşlardır.

STK ve yerel yönetim kapasite artırma eğitimi kapsamında kaleme alınan projeler STK ve yerel yönetimlerce "istem" ve "sunum" tabanlı olarak ayrı ayrı hazırlanacak yerel hizmet raporlarının da çekirdeğini oluşturacaktır. Bu raporlar daha sonra ortak hizmet raporu adı altında birleştirilecektir.

Söz konusu raporların temel oluşturacağı beş yıllık yerel eylem planlarının hazırlanması amacıyla ortak atölye çalışmaları yapılacaktır. Eylem planlarını başarı ile uygulayan şehirlere ise BM tarafından "Kadın Dostu Kent" sertifikası verilecektir.

Proje Döngüsü Yönetimi Eğitimi

Kadınların ve kız çocuklarının ihtiyaçlarına yönelik projeler için sürdürülebilir kaynak yaratılması tüm program şehirlerinde bir engel olarak ortaya çıkmaktadır.

Bu amaçla, 2006 Ağustos-Kasım aylarında program şehirlerinde STK ve yerel yönetim temsilcilerine Proje Döngüsü Yönetimi (PDY) eğitimi verilmiştir.

Program şehirlerindeki PDY eğitimi bir çok amaca hizmet etmiştir. Yeni bir yaklaşım olarak PDY yerel yönetim ve STK temsilcilerini biraraya getirerek ileriye yönelik işbirliğinin temellerinin atılmasına katkıda bulunmuştur.

PDY eğitiminin bir diğer amacı da sürdürülebilir kaynak yaratılması, kadınların ve

Van PYD Eğitimi 21-24 Ağustos 2006

kız çocuklarının ihtiyaçlarına yönelik projelerin geliştirilmesi ve kadın dostu yerel hizmetlerin oluşturulması ve yaygınlaştırılmasıdır.

BMOP Hakkında... BMOP Hakkında... BMOP Hakkında...

Kapasite artırma eğitimi değerlendirildi

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi öğretim üyesi Doç.Dr. Nükhet Demirtaşlı ve ekibi STK ve yerel yönetim yetkililerine verilen kapasite artırma eğitimini kapsamlı olarak değerlendirdi.

Doç.Dr. Demirtaşlı'nın yaptığı değerlendirme sonucu, eğitim içeriği gözden geçirilerek çalışmalar yerel hizmetlerde kadın bakış açısının kalıcı bir şekilde yerini almasını sağlayacak birey tabanlı altyapının temellerinin daha sağlam atılması hedefine ulaşmasına en uygun hale getirilecektir.

Kapasite artırma eğitiminin bir parçası olarak, ayrıca, STK ve yerel yönetim temsilcileri için kadın dostu şehir konusunda seminer ve toplantı düzenlenmesine devam edilecektir.

Programın önemli bir ayağını oluşturan kapasite artırma çalışmalarına büyük önem verilmektedir.

STK'lara altyapı desteği

Teknik bilgi ve ekipman günlük hayatımızın önemli bir parçası haline geldi. Artık yaşamımız bilgisayarlarla ilk tanıştığımız 1980'lerden çok daha hızlı.

Görüntülü bağlantı ve ucuz iletişim kurmaya imkan tanıyan hızlı internet hizmetleri her geçen gün daha fazla müşteri çekmektedir. Zamana yenik düşmemek için teknik desteğe en fazla ihtiyacı ise STK'lar duymaktadır. Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin ortadan kaldırılmasını amaçlayan BMOP, SKT'ların kapasite ve iletişim imkanlarının artırılmasına özel bir önem vermektedir.

BMOP program illerinde faaliyet gösteren kadın STK'larına teknik altyapı yardımı kapsamında bilgisayar ve yazıcı sağlamaktadır. Böylece, söz konusu STK'ların hem Türkiye'de hem de yurtdışında faaliyet gösteren STK'lar ile daha hızlı iletişim kurmalarına katkıda bulunulacaktır.

Kent Konseyi Yönetmeliği

Yerel karar alma mekanizmaları içinde vatandaşların daha fazla yer almasını amaçlayan Kent Konseyi Yönetmeliği İçişleri Bakanlığınca 2006 Ekim ayında yayımlandı.

Hemşehrilik hukuku ve ortak yaşam bilincinin geliştirilmesi, kent yönetiminde saydamlık, katılım, hesap verebilirlik, öngörülebilirlik ilkelerinin uygulanmasına katkıda bulunmak, çocukların, gençlerin, kadınların ve engellilerin toplumsal yaşamdaki etkinliklerini arttırmak ve yerel karar alma mekanizmalarında aktif rol almalarını sağlamak Kent Konseylerinin ana hedefleri arasında bulunmaktadır.

Bu düzenleme ile kadınlara karar alma mekanizmalarına katılma konusunda yeni bir imkan daha tanınmış oldu.

Daha İyi Bir Gelecek İçin Kadın Dostu Kentler

Neden Ortak Program?

Kalkınmaya ivme kazandıran en önemli unsurlardan biri toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasıdır. Demokratik toplumların olmazsa olmaz koşullarından biri de kadınların ve erkeklerin karar alma mekanizmalarına katılımıdır. Bu nedenle de demokrasiler toplumsal cinsiyet körü olamazlar. Demokrasiler eşitliğe, kadınların ve erkeklerin karar alma süreçlerinde temsil edilmelerine ve bu iki amaca ulaşmak için tüm fırsatları kullanmaya çaba harcamalıdır.

Son yıllarda Türkiye’de, özellikle kadınların ve kız çocuklarının insan haklarının korunması ve geliştirilmesi ilişkin temel yasaların kabulü ile kadın-erkek eşitliği alanında önemli bir yol katedilmiştir. Ancak, söz konusu yasal düzenlemelerin tam olarak hayata geçirilememiş olması cinsiyete dayalı eşitsizliğin kalkınma çabalarının önünde hala önemli bir engel olarak varlığını sürdürmesine yol açmaktadır.

Bugüne kadar, BM kuruluşlarının yanı sıra uluslararası fon sağlayan diğer kuruluşlar da Türkiye’de toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak amacıyla birçok projeye destek olmuştur. BM Reformu, BM kuruluşlarının, işbirliği ve bilgi paylaşımının da ötesine geçerek ortak programlar kapsamında kay-naklarını bir havuzda toplamalarını ön-görmektedir. Kaynakların ve uzmanlığın biraraya getirilmesi, çok boyutlu kalkınma problemlerinin üstesinden gelinmesini sağ-layacak en etkili yöntemlerin geliştirilebilmesini sağlamaktadır. BM Ortak Programı ayrıca aynı alanda yapılan diğer çalış-maları da biraraya getirerek etkilerini artırmayı amaçlamaktadır. BM kuruluşları Ortak Programın gerçekleştirilmesi için gerekli fonların üçte birini karşılamaktadır. Bugüne kadar UNDP, UNFPA, UNICEF, UNHCR ve ILO programa katkıda bulunmuştur.

BM Ortak Programı, sadece BM fonlarının değil, programı destekleyen ülkelerin ve özel sektörün fonlarının da birleştirilmesini amaçlamaktadır. Özellikle Türkiye’nin Avrupa Birliğine üyelik sürecini göz önünde tutarak programa maddi destek sağlayan ülkeler Türkiye’de toplumsal cinsiyet eşitliğinin güçlendirilmesini amaçlayan projelere önemli derecede kaynak ayırmaktadır. BM Ortak Programı, hem toplumsal cinsiyet eşitliği için bazı ülkelerin sağladığı maddi kaynağın birleştirilerek rasyonel kullanılmasında bir araç olmakta, hem de Türk Hükümetine, sivil toplum kuruluşlarına ve diğer ortaklara birlikte aktif olarak çalışabilecekleri bir platform sunmaktadır. Ortak Program diğer kadın hakları programları ile de aktif işbirliği içinde olmasını teşvik etmektedir. Programa maddi katkı sağlayan ülkeler, BM Ortak Programının gerçekleştirilmesi için gerek duyulan kaynağın üçte birini sağlamaktadır. Programa Danimar-

ka, Finlandiya, İsveç, İsviçre, İngiltere, Kanada ve Norveç büyükelçilikleri mali katkıda bulunmuştur.

BM Ortak Programı özel sektör fonlarının da bu alana kanalize edilmesini sağlamak üzere tasarlanmıştır. Özel sektörün Ortak Programın gerçekleştirilmesi için gerekli fonların üçte birini karşılaması öngörülmektedir. Hacı Ömer Sabancı Vakfı

HEDEFLER

- Binlerce vatandaş kadınların ve kız çocuklarının hakları konusunda daha çok bilgilenecektir.
- Binlercesi kadınların ve kız çocuklarının hakları konusunda eğitilecektir.
- Yerel yönetimler ve Sivil Toplum Kuruluşları kadınların ve kız çocuklarının hakları konusunda daha güçlü ve bilgi ile donatılmış olacaktır.
- Altı ilde beş yıllık yerel eylem planları hazırlanmış olacaktır.
- Altı ilde gerçekleştirilecek programa vatandaşlar, kamuoyu liderleri, dini liderler, sivil toplum ve özel sektör etkin bir şekilde katılacaktır.
- Sığınakların kurulması, iş olanaklarının yaratılması, meslek eğitimlere ve kız çocuklarının eğitime önem verilmesine öncelik verilerek yerel etkinlikler artırılabilecektir.
- Yerel ve ulusal düzeyde siyasi ve bütçesel kararlılık artırılacaktır.
- Programın yürütüldüğü altı il değerlendirilerek kadınların ve kız çocuklarının haklarının korunması konusunda etkin rol oynayan illere sertifika verilecektir.

(VAKSA), Haziran 2006’dan itibaren bütçenin üçte birini karşılayarak programa destek vermektedir.

Programa yerel yönetimler de katkıda bulunacaktır. Halihazırda, yerel yönetimler programa aynı katkılarını sürdürmektedir. Yerel yönetimler ayrıca, ortak program kapsamında geliştirilecek Yerel Eylem Planlarını kısmen de olsa maddi yönden destekleyecektir. Kapasite artırma etkinlikleri sayesinde yerel yönetim temsilcileri, Yerel Eylem Planlarında öngörülen faaliyetlere maddi kaynak bulma ve bu yönde strateji geliştirme yeteneklerini daha da üst seviyeye çıkarmaktadır. BM Ortak Programı, kadınların toplumsal statülerinin yerel yönetimlerin kararlılığı ve yerel plan-lamalarda ve karar alma süreçlerinde kadınların ve temsilcilerinin yer almasının sağlanması yoluyla artırılabilceğini gözler önüne sermektedir.

İki yıllık BM Ortak Programı süregiden toplumsal cinsiyet eşitsizliğini, ulusal düzeyde ve yerel düzeyde eşitliğin gerçekleştirilmesine uygun ortam yaratılması; yerel yönetimlerin ve sivil toplum kuruluşlarının kapasitelerinin geliştirilmesi; kadın ve kız çocuklarının ihtiyaçlarına yönelik yerel hizmet modellerinin geliştirilmesi; halkın kadın ve kız çocuklarının hakları konusunda bilgilendirilmesi yoluyla ortadan kaldırmayı amaçlamaktadır.

BM Ortak Programı, esas olarak ulusal düzeydeki karar alıcıların yanı sıra İzmir, Kars, Nevşehir, Şanlıurfa, Trabzon ve Van’daki yerel karar alıcıları, sivil toplum kuruluşları ve halkı hedef kitlesi olarak görmektedir. Program şehirleri yerel yönetimlerin istekliliği, kapasitesi ve hazırlık ziyaretlerinde dile getirilen ihtiyaçlara göre belirlenmiştir. Bu şehirler, katılımcı ve eşgüdümlü ve sektörlerarası işbirliğine öncelik veren bir yaklaşımın benimsenmesi ile hizmetlerin nasıl geliştirilip çeşitlendirebileceğini, kaynakların nasıl çoğaltılabileceğini ve kadınların ve kız çocuklarının yaşamlarının nasıl iyileştirilebileceğini göstermek üzere seçilmiştir.

BM Ortak Programı kadınların ve kız çocuklarının, hizmet sunumundan sorumlu kuruluşlardan talepte bulunan taraflardan biri haline gelmesine destek olmaktadır. Ortak Program kapsamında kadın ve kız çocuklarının ihtiyaçları tespit edilmektedir. Tüm tarafların ve ortakların katılımı ile hazırlanacak bir planlama süreci sonucunda, eğitim, istihdam, üreme sağlığı, kadına karşı şiddet, insan ticareti, iltica edenler, mülteciler, ve yerinden olmuşlar ile ilgili konular başta olmak üzere öncelikli faaliyetler belirlenecektir. Öncelikler belirlendikten sonra, ortaklar beş (5) yıllık bir Yerel Eylem Planı hazırlamak için birlikte çalışacaktır. Ortak program yerel eylem planlarının başlangıç uygulamalarını destekleyecektir. Ortak Programın son bölümünde, bu programın diğer illere de yaygınlaştırılmasını sağlamak üzere bir model geliştirilecek ve altı (6) program ili, üzerinde tüm ortaklarca uzlaşılmış kriterlere göre ‘Kadın Dostu Kent’ sertifikası için değerlendirilecektir. Yerel Eylem Planı, henüz hazırlık aşamasında olan Hacı Ömer Sabancı Vakfı küçük hibe programı aracılığı ile de desteklenecektir.

Daha İyi Bir Gelecek İçin Kadın Dostu Kentler

Program Etkinlikleri Kronolojisi

- 2006 Mart ve Haziran aylarında geniş katılımı yapılan iki toplantıya İçişleri Bakanlığı'ndan üst düzey yetkililer, 6 program ili vali ve belediye başkanları, mali katkıda bulunan ülke büyükelçilik mensupları, Hacı Ömer Sabancı Vakfı (VAKSA), KA-DER, STK temsilcileri ve akademisyenler başta olmak üzere yaklaşık 500 kişi katılmıştır.
- Programın yürütüldüğü illerde kadın dostu yerel hizmetler vb. kapasite geliştirme etkinlikleri düzenlenmiştir. 6 program kentinde valilik ve belediye başkanlığı bünyesinde görev yapan 125 kamu çalışanı ile kadın STK üyesi 136 kadın artık kadın dostu kent oluşturulmasında kendilerinin de sorumluluğu olduğunun daha fazla farkındadır.
- Yerel STK mensubu 35 kadın ile 60 kamu çalışanı Proje Döngüsü Yönetimi Eğitimini tamamlayarak sertifikalarını almıştır.
- Yerel kadın STK'ları için bir platform sağlanması, bilgi paylaşabilmeleri ve gerekli olduğunda birlikte hareket etmeleri amacıyla e-grup oluşturulmuş, bilgisayar yardımı yapılmıştır.
- Hem eğitim hem de farkındalığın artması için birçok eğitim malzemesi hazırlanmıştır. Bu doğrultuda 5 kitap, 4 kitapçık, 3 bülten yayımlanmış, projenin ilk aşamasında yapılan kamuoyu araştırmasının sonuçları hazırlanan broşürlerle geniş bir şekilde duyurulmuştur. Aynı zamanda BMOP ile ilgili 2 broşür yayımlanmıştır.
- www.bmkadinhaklari.org adresinde programın Türkçe ana sayfası oluşturulmuştur.

Tamamlanan Faaliyetler

7 Mart 2006 - Programın ulusal tanıtımının yapılması, Ankara.

Mart 2006 - Kamuoyu araştırması sonuçlarının alınması.

Nisan- Ağustos 2006 - "Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin" hazırlanmasında İçişleri Bakanlığı ile ortak çalışma, Ankara.

Mayıs 2006 - Program şehirlerinde yerel ortaklar ile toplantılar.

Mayıs 2006 - Program illerindeki Kadın STK'lara toplumsal cinsiyet eğitimi.

Mayıs - Haziran 2006 - Yerel hizmet raporlarının hazırlanmasına yönelik olarak STK'lar ile atölye çalışmaları.

21 Haziran 2006 - Altı aylık değerlendirme toplantısı ve VAKSA'nın program ortakları arasına katıldığına açıklanması, Ankara.

Nevşehir Valisi Asım Hacımustafaoğlu PDY eğitimine katılanlara sertifikalarını tören ile verdi
19 Ekim 2006

Temmuz - Ağustos 2006 - Yerel yönetim kapasite artırma eğitim programı ve başvuru materyali hazırlığı, Ankara.

Temmuz - Ağustos 2006 - Yerel yönetim ve STK'lar için planlanan Proje Döngüsü Yönetimi (PDY) Eğitimi için program ve başvuru materyali hazırlanması, Ankara.

Ağustos-Kasım 2006 - Yerel yönetim ve STK'lara PDY eğitimi verilmesi.

Eylül-Kasım. 2006 - Yerel yönetim kapasite artırma eğitimi.

Ekim-Kasım 2006 - Kapasite artırma eğitimlerinin değerlendirilmesi.

Planlanan Faaliyetler

5 Aralık 2006 - İkinci altı aylık değerlendirme programı.

Aralık 2006 - Beş yıllık yerel hizmet planlarının hazırlanmasına yönelik olarak atölye çalışmaları, Ankara.

Ocak 2007 - Program şehirleri Milletvekilleri ile görüşme.

Ocak - Şubat 2007 - Yerel hizmet raporları ve yerel eylem planlarına nihai şekillerini vermek üzere program şehirlerinde atölye çalışmaları.

Şubat 2007 - VAKSA hibe programının uygulanacağı kriterlerin belirlenmesi.

Şubat 2007 - Yerel eylem planlarına mali destek kriterlerinin belirlenmesi.

Mart 2007 - Yerel hizmet raporları ve yerel eylem planlarının nihai şeklini alması.

Mart 2007 - VAKSA'nın hibe programının esaslarının belirlenmesi.

Mart 2007 - VAKSA programını izleme mekanizmasının kurulması.

Mart 2007 - Hibe programına başvuruların başlaması.

Nisan - Mayıs 2007 - Hibe programına uygun projelerin ön elemesi.

Haziran 2007 - Hibe verilecek projelerin belirlenmesi.

Ekim 2007 - Hibelerin verilmesine başlanması.

Ekim - Kasım 2007 - Ortak Programın diğer illere açılmasına yönelik çalışmalar.

Aralık 2007 - Yerel eylem planlarını başarı ile hayata geçiren şehirlere "Kadın Dostu Kent" sertifikalarının verilmesi

Yayıncı

Birleşmiş Milletler Ortak Programı

Tel: 312-454 11 85

www.bmkadinhaklari.org

Adres :

Birlik Mah, 2. Cad. No: 11

Çankaya, Ankara

Editör

Ahmet Parla

Katkıda bulunanlar

Nevin Şenol

Serhan Alemdar

Kars 4-5 Eylül 2006

Sürekli faaliyetler

- Üç ayda bir yayımlanan bülten.
- Program internet sayfası aracılığıyla ortaklara bilgi akışı sağlanması.
- Kadınların ve kız çocuklarının haklarını korumaya yönelik savunuculuk çalışmaları.
- Programa ilgiyi ve katılımı sıcak tutmak amacıyla şehir ziyaretleri.